ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ LOGIKE
RJEŠENJA

3. ožujka 2011.

BODOVI:

- POTPUNO ISPRAVNO RJEŠENJE:
  - ZADACI 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10: **3 BODA**
  - ZADATAK 8: **2 BODA**
- IZOSTANAK RJEŠENJA:
  - SVI ZADACI: **1 BOD**
- POGREŠNO ILI NEPOTPUNO RJEŠENJE: **0 BODOVA**

ZADATAK	**BROJ BODOVA**	**MAX BODOVA**
1.	$\times$	39
2.	$\times$	30
3.	$\times$	45
4.	$\times$	27
5.	$\times$	12
6.	$\times$	42
7.	$\times$	15
8.	$\times$	48
9.	$\times$	27
10.	$\times$	9
UKUPNO		**294**

Zadatak 1. (bodovi: $13 \times 3 = 39$)

Koristeći se samo osnovnim pravilima, dopunite sljedeći dokaz iskazima i, desno, potpunim opravdanjima! U opravdanjima upotrijebite ‘pretp.’ za ‘pretpostavka’, ‘u’ za ‘uvodenje’, ‘i’ za ‘isključenje’, ‘op’ za ‘opetovanje’ i poveznike $\neg$, $\wedge$, $\vee$, $\rightarrow$, $\leftrightarrow$ (npr. ‘u$\wedge$’ za ‘uvodenje konjunkcije’)!

1	$\neg(A \vee \neg A)$	pretp.
2	A	pretp.
3	$A \vee \neg A$	2/ u$\vee$
4	$\neg(A \vee \neg A)$	1/ op.
5	$\neg A$	2–4/ u$\neg$
6	$A \vee \neg A$	5/ u$\vee$
7	$\neg(A \vee \neg A)$	1/ op.
8	$A \vee \neg A$	1–7/ i$\neg$

Alternativa:

1	$\neg(A \vee \neg A)$	pretp.
2	$\neg A$	pretp.
3	$A \vee \neg A$	2/ u$\vee$
4	$\neg(A \vee \neg A)$	1/ op.
5	A	2–4/ i$\neg$
6	$A \vee \neg A$	5/ u$\vee$
7	$\neg(A \vee \neg A)$	1/ op.
8	$A \vee \neg A$	1–7/ i$\neg$

Zadatak 2. **(bodovi:** $10 \times 3 = 30$)

Odgovorite s DA ili NE na sljedeća pitanja:

1. Pojmovi ‘otac’ i ‘majka’ međusobno su ukršteni? <u>NE</u>
2. Pojmovi ‘sestra’ i ‘strina’ međusobno su ukršteni? <u>DA</u>
3. Pojmovi ‘satnik’ i ‘general’ međusobno su ukršteni? <u>NE</u>
4. Pojmovi ‘satnik’ i ‘general’ međusobno su razdvojeni? <u>DA</u>
5. Pojam ‘metal’ nadređen pojmu ‘legura’? <u>DA</u>
6. Pojmovi ‘infracrven’ i ‘ultraljubicast’ međusobno su kontradiktorni? <u>NE</u>
7. Pojam ‘zlato’ nadređen pojmu ‘metal’? <u>NE</u>
8. Pojmovi ‘bos’ i ‘obuven’ međusobno lišidbeni? <u>DA</u>
9. Pojmovi ‘bijel’ i ‘crn’ međusobno suprotni? <u>DA</u>
10. Pojam ‘led’ podređen pojmu ‘H_2O’? <u>DA</u>

Zadatak 3. (bodovi: $15 \times 3 = 45$)

Nadopunite istinitosno stablo (iskazima s kvačicom ili bez nje, brojkama, križićima ili kružićima) i sljedeći iskaz, te odgovorite je li taj iskaz valjan.

$$\boxed{(R \to \neg S) \leftrightarrow (S \to \neg R)}$$

Priznaje se samo cijeli redak u stablu, zajedno s opravdanjem.

$$\begin{array}{r c c c c}
1 & \multicolumn{3}{l}{\neg[(R \to \neg S) \leftrightarrow (S \to \neg R)]\checkmark} & \\
 & \multicolumn{3}{c}{/\backslash} & \\
2 & \multicolumn{2}{c}{R \to \neg S\checkmark} & \neg(R \to \neg S)\checkmark & 1 \\
3 & \multicolumn{2}{c}{\neg(S \to \neg R)\checkmark} & S \to \neg R\checkmark & 1 \\
4 & \multicolumn{2}{c}{S} & | & 3 \\
5 & \multicolumn{2}{c}{\neg\neg R\checkmark} & | & 3 \\
6 & \multicolumn{2}{c}{R} & | & 5 \\
 & / & \backslash & | & \\
7 & \neg R & \neg S & | & 2 \\
 & \times & \times & | & \\
8 & & & R & 2 \\
9 & & & \neg\neg S\checkmark & 2 \\
10 & & & S & 2 \\
 & & & / \quad \backslash & \\
11 & & & \neg S \quad \neg R & 3 \\
 & & & \times \quad \times &
\end{array}$$

Iskaz je valjan.
(Tekstualni se odgovor priznaje ako i samo ako je prvi dio zadatka točno riješen.)

Zadatak 4. (bodovi: $9 \times 3 = 27$)

Zadan je sljedeći iskaz:

$$P \rightarrow (Q \rightarrow R)$$

Dopunite na prazne crte donje iskaze na najkraći mogući način tako da dobijete iskaze koji su ekvivalenti zadanoga iskaza! Pripazite da konjunkcija i disjunkcija uvijek budu dvočlane!

1. $\neg P \vee (Q \rightarrow R)$
2. $\neg P \vee (\neg Q \vee R)$
3. $P \rightarrow (\neg Q \vee R)$
4. $\neg P \vee \neg(Q \wedge \neg R)$
5. $\neg(P \wedge (Q \wedge \neg R))$
6. $(\neg P \vee \neg Q) \vee (\neg P \vee R)$
7. $\neg(P \wedge Q) \vee (\neg P \vee R)$
8. $\neg(P \wedge Q) \vee \neg(P \wedge \neg R)$
9. $\neg((P \wedge Q) \wedge (P \wedge \neg R))$

Zadatak 5. (bodovi: $4 \times 3 = 12$)

Neka je $\mathbb{N} = \{0, 1, 2, 3, \ldots\}$ skup prirodnih brojeva. Za svaki $m \in \mathbb{N}$ (svaki m koji je član $\mathbb{N}$) vrijedi da je oblika $2n$ (nazivamo ga parnim brojem) ili $2n+1$ (nazivamo ga neparnim brojem), pri čemu $n \in \mathbb{N}$. Ako uzmemo proizvoljan $k \in \mathbb{N}$, onda broj k ne može biti oblika $2n$ i u isto vrijeme oblika $2n+1$ za neki fiksni faktor n, znači da k ili nije paran (oblika $2n$), ili nije neparan (oblika $2n+1$). Slijedi da k nije prirodan broj.

a) Zaokruži sve što vrijedi za zadani zaključak:

- Dobro je primjenjen *modus ponens.*
- Zaključak je neodlučljiv.
- Dobro je primjenjen *modus tollens.*
- <u>Zaključak nije valjan.</u>
- Zaključak je valjan.
- Ništa od navedenog.

b) Zadani zaključak ima (zaokruži točan odgovor):

- <u>Dvije neistovrijedne premise</u>
- Tri neistovrijedne premise
- Četri neistovrijedne premise
- Pet neistovrijedne premisa

c) Promijenimo dio zaključka:

(...), znači da k *nije paran (oblika* $2n$*), ni neparan (oblika* $2n+1$*).* Slijed da (zaokruži točan odgovor):

- ne slijedi ništa.
- k je prirodan broj.
- k nije član skupa $\mathbb{N}$
- k je paran i neparan

d) Koji je od sljedećih sudova sadržan u izvornom tekstu, gdje '$m \in \mathbb{N}$' znači 'm je član skupa $\mathbb{N}$', '$m \notin \mathbb{N}$' znači 'm nije član skupa $\mathbb{N}$', a 'Pm' znači 'm je paran broj' (zaokruži točan odgovor)?

- $m \in \mathbb{N} \wedge \neg(Pm \rightarrow Pm)$
- $m \notin \mathbb{N} \wedge \neg\neg(Pm \rightarrow Pm)$
- $m \notin \mathbb{N} \vee \neg\neg(Pm \rightarrow Pm)$
- $m \in \mathbb{N} \wedge \neg(Pm \vee Pm)$

Zadatak 6. (bodovi: $14 \times 3 = 42$)

Koristeći se samo osnovnim pravilima, dopunite sljedeći dokaz iskazima i, desno, potpunim opravdanjima! U opravdanjima upotrijebite ‘pretp.’ za ‘pretpostavka’, ‘u’ za ‘uvodenje’, ‘i’ za ‘isključenje’, ‘op’ za ‘opetovanje’ i poveznike $\neg$, $\wedge$, $\vee$, $\to$, $\leftrightarrow$ (npr. ‘u$\wedge$’ za ‘uvodenje konjunkcije’)!

1	$\vert\ \neg P \vee Q$	pretp.
2	$\vert\ \vert\ P$	pretp.
3	$\vert\ \vert\ \vert\ \neg P$	pretp.
4	$\vert\ \vert\ \vert\ \vert\ \neg Q$	pretp.
5	$\vert\ \vert\ \vert\ \vert\ P$	2. / op.
6	$\vert\ \vert\ \vert\ \vert\ \neg P$	3. / op.
7	$\vert\ \vert\ \vert\ Q$	4–6/ i$\neg$
8	$\vert\ \vert\ \vert\ Q$	pretp.
9	$\vert\ \vert\ \vert\ Q$	8/ op.
10	$\vert\ \vert\ Q$	1, 3–7, 8–9/ i$\vee$
11	$\vert\ P \to Q$	2–10/ u$\to$

Zadatak 7. (bodovi: $5 \times 3 = 15$)

Za sve iskaze P i Q, definiramo novi logički poveznik '|' na sljedeći način:

$$P|Q =_{def} \neg P \vee \neg Q$$

Koristeći samo simbole $|, A, B, (,)$ zapišite sljedeće iskaze:

1. $\neg A \equiv A|A$
2. $A \vee A \equiv (A|A)|(A|A)$
3. $A \wedge A \equiv (A|A)|(A|A)$
4. $A \to B \equiv A|(B|B)$
5. $A \wedge \neg(B \to A) \equiv$

   $(((A|(A|A))|(A|(A|A)))|B)|(((A|(A|A))|(A|(A|A)))|B)$

   ili

   $(A|((B|(A|A))|(B|(A|A))))|(A|((B|(A|A))|(B|(A|A))))$

Napomena: Svaki zapisani iskaz nužno mora sadržavati simbol '|'!

Zadatak 8. **(bodovi:** $24 \times 2 = 48$)

1.	2.
`Ništa lijepo nije odbojno.`	`Ništa lijepo nije odbojno.`
`Neke umjetnine su odbojne.`	`Neke umjetnine nisu odbojne.`
`????`	`????`

Dolje navedeni iskazi su prijedlozi za konkluziju gornjih zaključaka. Upišite **DA** uz one iskaze koji bi zaključak učinili valjanim, u protivnom upišite **NE**!

Zaključci ne trebaju biti shvaćeni isključivo kao kategorički silogizmi.

/	**Konkluzija**	**1.**	**2.**
1.	`Nešto lijepo nisu umjetnine.`	*NE*	*NE*
2.	`Neke umjetnine su lijepe.`	*NE*	*NE*
3.	`Neke umjetnine su odbojne.`	*DA*	*NE*
4.	`Nešto odbojno jesu umjetnine.`	*DA*	*NE*
5.	`Neke umjetnine nisu odbojne.`	*NE*	*DA*
6.	`Nešto odbojno nisu umjetnine.`	*NE*	*NE*
7.	`Ništa odbojno nije lijepo.`	*DA*	*DA*
8.	`Sve je ne-lijepo ili ništa nije odbojno.`	*NE*	*NE*
9.	`Neke umjetnine su odbojne ili sve umjetnine su odbojne.`	*DA*	*NE*
10.	`Nešto ne-odbojno su umjetnine.`	*NE*	*DA*
11.	`Nešto lijepo je odbojno samo ako su sve umjetnine odbojne a neke i lijepe.`	*DA*	*DA*
12.	`Ako nešto odbojno nije ne-lijepo, onda neke umjetnine nisu umjetnine.`	*DA*	*DA*

Zadatak 9. (bodovi: $9 \times 3 = 27$)

Reducirajte skup iskaza $\Gamma = \{\neg P \to \neg Q, (Q \to R) \to (C \lor A), \neg(Q \to R), A \land \neg P, ((Q \to P) \leftrightarrow \neg R) \land (A \lor P)\}$ na minimalni skup Δ ($\Delta \subseteq \Gamma$) iz kojeg slijedi zadani iskaz ili napišite 'NE' ako iz Γ ne slijedi taj iskaz. Za neki skup Δ kažemo da je minimalan skup iz kojeg slijedi neki iskaz P ako i samo ako su potrebni svi članovi skupa Δ da bi iskaz P slijedio iz Δ.

1. R
2. $P \to Q$
3. $Q \to P$
4. P
5. $A \leftrightarrow \neg Q$
6. $A \land \neg A$
7. $((P \to Q) \to P) \to P$
8. $(((A \to A) \to A) \to A) \to A$
9. $(A \to (B \to A)) \land (B \to B)$

Rješenja:

1. $\Delta = \{\neg P \to \neg Q, \neg(Q \to R), A \land \neg P\}$ ili $\{\neg(Q \to R), A \land \neg P, ((Q \to P) \leftrightarrow \neg R) \land (A \lor P)\}$
2. $\Delta = \{\neg(Q \to R)\}$ ili $\{A \land \neg P\}$
3. $\Delta = \{\neg P \to \neg Q\}$
4. $\Delta = \{\neg P \to \neg Q, \neg(Q \to R)\}$
5. $\Delta = \{\neg P \to \neg Q, A \land \neg P\}$
6. $\Delta = \{\neg P \to \neg Q, \neg(Q \to R), A \land \neg P\}$ ili $\{\neg(Q \to R), A \land \neg P, ((Q \to P) \leftrightarrow \neg R) \land (A \lor P)\}$
7. $\Delta = \emptyset$
8. $\Delta = \{A \land \neg P\}$
9. $\Delta = \emptyset$

Zadatak 10. (bodovi: $3 \times 3 = 9$)

Neka '$x^\dagger$' znači 'sljedbenik od x'. Uz pomoć te funkcije sljedbenika, operaciju zbrajanja na prirodnim brojevima rekurzivno definiramo kao:

1. $x + 0 =_{def} x$
2. $x + y^\dagger =_{def} (x + y)^\dagger$

Koristeći samo simbole $x, y, +, \cdot, =_{def}, 0, (,),^\dagger$ rekurzivno definirajte sljedeće slučaje množenja nad prirodnim brojevima.

1. $x \cdot 0 =_{def} 0$
2. $x \cdot 0^\dagger =_{def} x$
3. $x \cdot y^\dagger =_{def} (x \cdot y) + x$

Napomena: *Uočite svojstvo rekurzivne definicije: Prvo u (1.) definiramo početni slučaj, a u (2.) definiramo svaki sljedeći, ali jedan po jedan. Posebno uočite da smo u slučaju (2.) definirali zbroj nekog broja x i sljedbenika nekog broja y kao sljedbenik zbroja $x + y$.*